

Paragrapy 1-15 dotyczą wszystkich ubezpieczeń podróży służbowych Europäische Reiseversicherung AG Oddział w Polsce (zwanego dalej Europejskie) zawartych na mocy niniejszych Ogólnych Warunków Ubezpieczenia nr 10.21.003. Przedmiot oraz zakres ochrony ubezpieczeniowej jest odpowiednio określony w sekcjach A-J.

§ 1 Postanowienia ogólne

1. Na podstawie niniejszych Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Europejskie w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, zawierają umowy ubezpieczenia: kosztów leczenia, następstw nieszczęśliwych wypadków, kosztów ratownictwa i poszukiwań, kosztów rezygnacji z podróży/ przerwania podróży, kosztów podróży pracownika zastępującego Ubezpieczonego, bagażu podróżnego oraz odpowiedzialności cywilnej z Ubezpieczającymi – przedsiębiorcami (pracodawcami) na rzecz zatrudnionych przez Ubezpieczających pracowników i innych wskazanych przez nich osób – Ubezpieczonych.

2. Ubezpieczenie dotyczy podróży służbowej, tj. podróży poza miejsce zamieszkania/ czasowe miejsce zamieszkania lub stanowisko pracy, która jest podejmowana na polecenie pracodawcy i w celu wykonywania obowiązków pracowniczych na rzecz pracodawcy.

3. Ochrona ubezpieczeniowa obowiązuje również w czasie 3 dni bezpośrednio poprzedzających lub bezpośrednio następujących po podróży służbowej przeznaczonych na podróże w celach prywatnych, lecz ściśle powiązanych z podróżą służbową.

§ 2 Definicje

W myśl niniejszych Ogólnych Warunków Ubezpieczenia za:

a) chorobę przewlekłą – uważa się stan chorobowy charakteryzujący się powolnym rozwojem i długookresowym przebiegiem, leczony w sposób stały lub okresowy, w trakcie którego mogą następować okresy ustąpienia dolegliwości lub ich zaostrzenia, zdiagnozowany przed zawarciem umowy ubezpieczenia,

a) deszcz nawalny – uważa się opad deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4,

b) grad – uważa się opad atmosferyczny składający się z bryłek lodu,

c) huragan – uważa się działanie wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24 m/s, wyrządzające masowe szkody; pojedyncze szkody uważa się za spowodowane przez huragan, jeżeli w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono działanie huraganu,

ć) koszty rezygnacji – są to przewidziane w umowie uczestnictwa w podróży bądź w umowie przewozu koszty, które ulegają przepadkowi na rzecz organizatora podróży lub przewoźnika, w przypadku zrezygnowania z podróży,

d) koszty przerwania podróży – uważa się poniesione przez Ubezpieczającego dodatkowe koszty transportu powrotnego w związku z wcześniejszym, nieprzewidzianym w planie podróży, powrotem do kraju zamieszkania, oraz koszty niewykorzystanych, a opłaconych świadczeń wynikających z zawartej umowy uczestnictwa, takich jak: zakwaterowanie, wyżywienie, wycieczki itp.,

e) kraj zamieszkania – uważa się Rzeczpospolitą Polską i kraj, w którym ubezpieczony zamieszkuje na stałe oraz kraj, w którym objęty jest ubezpieczeniem społecznym,

ę) leczenie ambulatoryjne – uważa się leczenie nie związane z pobytem w szpitalu lub w innej placówce medycznej trwającym nieprzerwanie co najmniej 24 godziny.

f) miejsce zamieszkania – uważa się miejsce stałego zameldowania oraz miejsce, w którym Ubezpieczony zamieszkuje lub przebywa z zamiarem stałego pobytu,

g) nagłe zachorowanie – uważa się stan chorobowy powstały w sposób nagły, wymagający udzielenia natychmiastowej pomocy medycznej,

h) najbliższego krewnego ubezpieczonego – uważa się:

- rodziców, małżonka, dzieci, w tym przysposobione, konkubinę lub konkubenta, dziadków, rodzeństwo, teściów,
- osoby, które w trakcie podróży Ubezpieczonego opiekowały się jego niepełnoletnimi dziećmi lub potrzebującymi opieki pozostałymi najbliższymi krewnymi,
- i) nieszczęśliwy wypadek – uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, w następstwie którego Ubezpieczony doznał trwałego uszkodzenia ciała, trwałego uszczerbku na zdrowiu lub zmarł,
- j) osobę trzecią – uważa się osobę pozostającą poza stosunkiem ubezpieczeniowym,
- k) osobę towarzyszącą – uważa się osobę odbywającą podróż wraz z Ubezpieczającym i wskazaną przez niego do towarzyszenia mu w trakcie leczenia lub transportu,
- l) osobę uprawnioną – uważa się osobę lub osoby wskazane na piśmie przez Ubezpieczonego, które mają otrzymać świadczenie przyznane na wypadek śmierci Ubezpieczonego,
- ł) osobę wezwaną do towarzyszenia – uważa się osobę bliską lub inną wskazaną przez Ubezpieczającego, która w przypadku braku osoby towarzyszącej przyjedzie w celu towarzyszenia mu w trakcie leczenia lub transportu
- m) powódź – uważa się zalanie terenów w następstwie podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących lub stojących,
- n) rozbój – uważa się zabór mienia ruchomego w celu przywłaszczenia, przy użyciu przemocy lub groźby użycia takiej przemocy, a także doprowadzenie Ubezpieczonego do stanu nieprzytomności lub bezbronności,
- ń) sporty ekstremalne – uważa się dyscypliny sportowe, których uprawianie wymaga ponadprzeciętnych umiejętności, odwagi i działania w warunkach dużego ryzyka, często zagrożenia życia, w szczególności skoki bungee, speleologia, sporty lotnicze, kolarstwo górskie, motocross, wyścigi samochodowe,
- o) sporty wysokiego ryzyka – uważa się nurkowanie z użyciem aparatów oddechowych, sporty uprawiane na rzekach górskich, wspinaczkę skałową i wysokogórską, wszelkiego rodzaju sporty obronne, myślistwo, jazdę konną, jazdę na quadach, jazdę na nartach wodnych i skuterach wodnych kitesurfing, jazdę na nartach zjazdowych łącznie z amatorskim uprawianiem narciarstwa, sporty, w których wykorzystywane są pojazdy przeznaczone do poruszania się po śniegu lub lodzie, paralotniarstwo, sporty spadochronowe,
- ó) strajk – uważa się zbiorowe, dobrowolne powstrzymanie się od pracy przez pracowników na określony czas w jednym, lub kilku zakładach, instytucjach, będące wyrazem protestu, np. politycznego, ekonomicznego oraz żądaniem zmian,
- p) terroryzm – uważa się nielegalne akcje organizowane z pobudek ideologicznych lub politycznych, indywidualne lub grupowe, skierowane przeciwko osobom lub obiektom w celu wprowadzenia chaosu, zastraszenia ludności i dezorganizacji życia publicznego przy użyciu przemocy oraz skierowane przeciw społeczeństwu z zamiarem jego zastraszenia dla osiągnięcia celów politycznych lub społecznych
- r) trzęsienie ziemi – uważa się naturalny, krótki i gwałtowny wstrząs (lub ich serię) gruntu, powstały pod powierzchnią ziemi i rozchodzący się w postaci fal sejsmicznych od ośrodka (epicentrum), znajdującego się na powierzchni,

A - ubezpieczenie kosztów leczenia

I transportu

B - ubezpieczenie assistance

C - ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków

D - ubezpieczenie kosztów ratownictwa i poszukiwań

E - ubezpieczenie kosztów rezygnacji z podróży/ przerwania podróży

F - ubezpieczenie kosztów podróży osoby zastępującej

G - ubezpieczenie bagażu

H - ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej

I - porwanie (kidnaping)

J - ochrona ubezpieczeniowa w strefie wojny/ wysokiego ryzyka

gdzie drgania są najsilniejsze; przy określaniu siły trzęsienia ziemi używa się skali magnitud (skala Richtera),

s) ubezpieczonego - uważa się osobę wskazaną na polisie lub certyfikacie ubezpieczeniowym, na rzecz której zawarto ubezpieczenie,

ś) upadek statku powietrznego - uważa się katastrofę bądź przymusowe lądowanie samolotu silnikowego, bezsilnikowego lub innego obiektu latającego, a także upadek ich części lub przewożonego ładunku,

t) wyczynowe uprawianie sportów - uważa się uprawianie dyscyplin sportowych w ramach sekcji lub klubów sportowych, jak również uprawianie dyscyplin sportowych w celach zarobkowych,

u) wykonywanie pracy fizycznej - uważa się wykonywanie czynności fizycznych za które zwyczajowo otrzymuje się wynagrodzenie, w tym działalność nie wynikającą ze stosunku pracy, zwiększającą ryzyko powstania szkody, np. działania z użyciem niebezpiecznych narzędzi, wykonywanie czynności na wysokościach, działania z użyciem środków chemicznych,

w) zaburzenie psychiczne - choroba zakwalifikowana w Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD 10) jako zaburzenie psychiczne lub zaburzenie zachowania (F00 - F99),

y) zdarzenie losowe - uważa się niezależne od woli Ubezpieczonego zdarzenie przyszłe i niepewne, którego nastąpienie powoduje uszczerbek na dobrach osobistych lub w dobrach majątkowych albo zwiększenie potrzeb majątkowych po stronie Ubezpieczonego.

§ 3 Zawarcie umowy ubezpieczenia

1. Umowa ubezpieczenia może być zawarta ze wskazaniem osób ubezpieczonych lub z określonym limitem dni objęcia ochroną ubezpieczeniową do wykorzystania w okresie ubezpieczenia przez Ubezpieczającego (pracodawcę - umowa na cudzy rachunek).

2. Roszczenie o zapłatę składki przysługuje Europejskim wyłącznie przeciwko

Ubezpieczającemu. Zarzut mający wpływ na odpowiedzialność ubezpieczyciela może on podnieść również przeciwko Ubezpieczonemu.

3. Ubezpieczony jest uprawniony do żądania należnego świadczenia bezpośrednio od Europejskich.

4. Ubezpieczony może żądać by Europejskie udzieliły mu informacji o postanowieniach zawartej umowy oraz ogólnych warunków ubezpieczenia w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków Ubezpieczonego.

5. W razie zawarcia umowy na cudzy rachunek postanowienia niniejszych Ogólnych Warunków Ubezpieczenia stosuje się odpowiednio do osoby na rzecz której zawarto umowę ubezpieczenia.

6. Umowa ubezpieczenia zawierana jest na podstawie wniosku Ubezpieczającego, który zawiera, co najmniej następujące elementy:

a) nazwa/firma oraz adres Ubezpieczającego,

b) numer REGON Ubezpieczającego,

c) okres ubezpieczenia,

d) imię, nazwisko, adres oraz datę urodzenia Ubezpieczonego - w przypadku umów ze wskazaniem osób ubezpieczonych,

e) deklarowaną liczbę dni ochrony ubezpieczeniowej do wykorzystania w okresie ubezpieczenia - w przypadku umów z limitem dni objęcia ochroną ubezpieczeniową do wykorzystania w okresie ubezpieczenia przez Ubezpieczającego (pracodawcę).

7. W przypadku umów ze wskazaniem osób ubezpieczonych, ochrona ubezpieczeniowa Europejskich trwa w czasie wszystkich podróży Ubezpieczonego zrealizowanych w trakcie okresu ubezpieczenia, z zastrzeżeniem, że jednorazowa podróż trwa nie dłużej niż 90 dni, chyba, że Ubezpieczyciel wyrazi pisemnie zgodę na inne warunki.

8. Ochrona ubezpieczeniowa w formie z limitem dni objęcia ochroną ubezpieczeniową do wykorzystania w okresie ubezpieczenia przez

Ubezpieczającego (pracodawcę), obejmuje osoby zatrudnione przez Ubezpieczającego, bądź wskazane przez przedsiębiorcę (Ubezpieczającego) grupy pracowników objęte jednakowym zakresem ochrony ubezpieczeniowej oraz sumą ubezpieczenia. O ile nie umówiono się inaczej, obowiązkiem Ubezpieczającego jest, najpóźniej w dniu wyjazdu osoby ubezpieczonej, przekazać Europejskim zgłoszenie wyjazdu zawierające imię i nazwisko, datę rozpoczęcia i zakończenia podróży oraz cel podróży (destynację).

9. Do umów ubezpieczenia mogą mieć zastosowanie postanowienia dodatkowe, bądź odbiegające od niniejszych Ogólnych Warunków Ubezpieczenia, z zastrzeżeniem, iż powinny być sporządzone na piśmie i w pełnym brzmieniu dołączone do umowy, pod rygorem ich nieważności.

10. Zawarcie umowy ubezpieczenia zostaje potwierdzone polisą lub certyfikatem ubezpieczeniowym.

§ 4 Okres ubezpieczenia

1. Okres ubezpieczenia określa się w polisie lub certyfikacie ubezpieczeniowym.

2. Za początek okresu ubezpieczenia uważa się datę uzgodnioną przez strony umowy, umowa zawierana jest na okres jednego roku.

3. Ochrona ubezpieczeniowa rozpoczyna się w momencie rozpoczęcia podróży przez Ubezpieczonego, pod warunkiem opłacenia składki ubezpieczeniowej, z zastrzeżeniem ust. 5, 6 i 7 poniżej.

4. Za rozpoczęcie podróży uznaje się moment, w którym Ubezpieczony opuszcza swoje miejsce zamieszkania/czasowe miejsce zamieszkania lub stanowisko/pracy w celu odbycia zagranicznej podróży służbowej, a za jej koniec uważa się moment powrotu do któregokolwiek z wyżej wspomnianych miejsc, nie później jednak niż z dniem określającym w polisie/certyfikacie ubezpieczeniowym, koniec okresu ubezpieczenia.

5. Ochrona ubezpieczeniowa w przypadku ubezpieczenia kosztów leczenia oraz odpowiedzialności cywilnej rozpoczyna się w momencie przekroczenia przez Ubezpieczonego granicy Rzeczypospolitej Polskiej przy wyjeździe, a kończy się w momencie przekroczenia granicy przy powrocie.

6. W przypadku ubezpieczenia kosztów rezygnacji z podróży ochrona ubezpieczeniowa rozpoczyna się w dniu rezerwacji podróży i kończy się w momencie opuszczenia przez Ubezpieczonego miejsca zamieszkania w dniu wskazanym na polisie lub certyfikacie jako data rozpoczęcia podróży.

7. W przypadku, gdy podróż zostanie przerwana zanim nastąpi powrót do miejsca zamieszkania/czasowego miejsca zamieszkania lub stanowiska pracy, ochrona ubezpieczeniowa kończy się z momentem tego przerwania.

8. W przypadku zawarcia umowy na rzecz Ubezpieczonego przebywającego poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, odpowiedzialność Europejskich rozpoczyna się najwcześniej po upływie 5 dni, licząc od dnia następnego po zawarciu umowy ubezpieczenia.

§ 5 Składka ubezpieczeniowa

1. Wysokość składki uzależniona jest od wariantu ubezpieczenia, zakresu terytorialnego, sumy ubezpieczenia i ryzyka ubezpieczeniowego.

2. Składka płatna jest jednorazowo, w terminie 14 dni od daty zawarcia umowy, przelewem na konto Ubezpieczyciela z zastrzeżeniem ust. 5.

3. Jeżeli Europejskie ponoszą odpowiedzialność jeszcze przed zaplaceniem składki, a składka nie została zapłacona w terminie, Europejskie mogą wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosiły odpowiedzialność. W braku wypowiedzenia umowy wygasa ona z końcem okresu, za który przypadła niezapłacona składka.

4. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili,

w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.

5. W przypadku umów z określonym limitem dni objęcia ochroną ubezpieczeniową do wykorzystania w okresie ubezpieczenia, składka ustalana jest wstępnie na podstawie danych przedstawionych we wniosku ubezpieczeniowym. Składka ostateczna (należna) ustalana jest w terminie 30 dni liczonych od końca okresu ubezpieczenia na podstawie rzeczywistych danych, w oparciu o nadesłane przez Ubezpieczającego zgłoszenia podróży. W przypadku konieczności dopłaty w stosunku do zapłaconej składki wstępnej, dopłata płatna jest w terminie 14 dni od ustalenia ostatecznej składki.

§ 6 Ogólne obowiązki Ubezpieczającego

1. Ubezpieczający obowiązany jest podać do wiadomości Europejskich wszystkie znane sobie okoliczności, o które Europejskie zapytywały w formularzu oferty albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez Europejskie umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.

2. W czasie trwania umowy ubezpieczenia Ubezpieczający zobowiązany jest niezwłocznie zgłaszać Europejskim wszelkie zmiany okoliczności, które mogą mieć wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa wypadku, o które Europejskie zapytywały na piśmie przed zawarciem umowy.

3. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w paragrafach poprzedzających spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

4. Europejskie nie ponoszą odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem paragrafów poprzedzających nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia paragrafów poprzedzających doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

5. Ubezpieczający zobowiązany jest informować Europejskie na piśmie o zmianie adresu miejsca zamieszkania lub siedziby.

§ 7 Obowiązki Ubezpieczającego w przypadku powstania szkody

1. Ubezpieczający zobowiązany jest niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni od daty powstania szkody lub daty uzyskania o niej wiadomości zawiadomić o szkodzie Europejskie. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa tego obowiązku Europejskie mogą odpowiednio zmniejszyć świadczenie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło Europejskim ustalenie okoliczności i skutków wypadku. Skutki braku zawiadomienia ubezpieczyciela o wypadku nie następują, jeżeli Europejskie w terminie wyznaczonym do zawiadomienia otrzymały wiadomość o okolicznościach, które należało podać do wiadomości ubezpieczyciela.

2. W razie zajścia wypadku Ubezpieczający obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów.

3. Jeżeli Ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust.2, Europejskie wolne są od odpowiedzialności za szkodę powstałą z tego powodu.

4. Europejskie obowiązane są, w granicach sumy ubezpieczenia, zwrócić koszty wynikłe z

zastosowania środków, o których mowa w ust. 2, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne.

5. Ponadto Ubezpieczony zobowiązany jest:

- użyć wszelkich dostępnych mu środków w celu zmniejszenia szkody i w celu zabezpieczenia bezpośrednio zagrożonego mienia przed szkodą,
 - umożliwić Europejskim dokonanie czynności zmierzających do ustalenia okoliczności powstania szkody, zasadności i wysokości roszczenia, dostarczyć oryginalną dokumentację, udzielić informacji oraz niezbędnych pełnomocnictw,
 - powiadomić Europejskie czy jest posiadaczem innej polisy pokrywającej ryzyka ubezpieczone niniejszą umową ubezpieczenia, wykupioną u innego ubezpieczyciela, wskazując równocześnie nazwę ubezpieczyciela oraz sumę ubezpieczenia.
6. W przypadku zajścia szkody Ubezpieczony zobowiązany jest do przedłożenia Ubezpieczycielowi:

- formularza zgłoszenia szkody (w tym opis okoliczności zdarzenia i wysokość szkody),
- dokumentów potwierdzających zajście zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową, oraz do udokumentowania zasadności zgłoszonego roszczenia.

7. Jeżeli Ubezpieczony nie wywiązał się z obowiązków, o których mowa wyżej w ust. 5 i 6, a miało to wpływ na ustalenie przyczyny szkody, odpowiedzialności za szkodę lub wysokości odszkodowania Ubezpieczyciel uprawniony jest odpowiednio do zmniejszenia lub odmowy wypłaty odszkodowania.

§ 8 Wygaśnięcie stosunku ubezpieczeniowego

1. Jeżeli umowę ubezpieczenia zawarto na okres przekraczający 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy; odstąpienie od umowy nie zwalnia Ubezpieczającego od obowiązku zapłaty składki za okres, w którym Europejskie udzielały ochrony ubezpieczeniowej.

2. W przypadku odstąpienia od umowy w trakcie ubezpieczenia, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za niewykorzystany okres ubezpieczenia.

§ 9 Ustalenie i wypłata odszkodowania

1. Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania roszczenia uprawnionego z umowy ubezpieczenia, w wyniku ustaleń dokonanych w postępowaniu likwidacyjnym w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie.

2. Jeżeli wyjaśnienie wszystkich okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności Ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia w terminie wskazanych w ust. 1 okazało się niemożliwe, świadczenie powinno zostać wypłacone w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe.

3. Jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określonej w zgłoszonym roszczeniu Ubezpieczyciel informuje o tym pisemnie osobę występującą z roszczeniem, wskazując na okoliczności oraz podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania.

4. Jeżeli uprawniony do wystąpienia z roszczeniem nie zgadza się ze stanowiskiem Ubezpieczyciela, co do odmowy zaspokojenia roszczenia albo co do wysokości odszkodowania, może on w ciągu 30 dni zgłosić na piśmie na adres: Europäische Reiseversicherung AG Oddział w Polsce, ul. Chmielna 101/102, 80-748 Gdańsk, wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.

§ 10 Regres ubezpieczeniowy

1. Jeżeli nie umówiono się inaczej, z dniem zapłaty odszkodowania (świadczenia) przez

Ubezpieczyciela, roszczenie Ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na Ubezpieczyciela do wysokości zapłaconego odszkodowania.

2. Nie przechodzą na Ubezpieczyciela roszczenia Ubezpieczającego przeciwko osobom, z którymi Ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym lub za które ponosi odpowiedzialność.

3. Ubezpieczający obowiązany jest dostarczyć Ubezpieczycielowi informacje i dokumenty oraz dokonać czynności niezbędnych dla skutecznego dochodzenia praw regresowych przez Ubezpieczyciela.

4. W razie zrzeczenia się przez Ubezpieczonego bez zgody Ubezpieczyciela praw przysługujących mu do osób trzecich z tytułu poniesionych szkód lub niewykonania obowiązków, o których mowa w ust.3 powyżej, Ubezpieczyciel może odmówić wypłaty odszkodowania odpowiednio w całości lub części, a jeżeli odszkodowanie zostało wypłacone - może żądać jego zwrotu odpowiednio w całości lub części.

§ 11 Zbieg ubezpieczeń

1. Jeżeli ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u dwóch lub więcej ubezpieczycieli na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową, każdy z zakładów ubezpieczeń odpowiada do wysokości szkody w takim stosunku, w jakim przyjęta przez niego suma ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.

2. Jeżeli w którejkolwiek z umów ubezpieczenia, o jakich mowa w ust.1, uzgodniono, że suma wypłacona przez ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia może być wyższa od poniesionej szkody, zapłaty świadczenia w części przenoszącej wysokość szkody ubezpieczający może żądać tylko od tego ubezpieczyciela. W takim przypadku dla określenia odpowiedzialności między ubezpieczycielami należy przyjąć, że w ubezpieczeniu, o którym mowa w niniejszym paragrafie, suma ubezpieczenia równa jest wartości ubezpieczeniowej.

§ 12 Zawiadomienia i oświadczenia

1. Wszystkie zawiadomienia i oświadczenia kierowane do Ubezpieczyciela powinny być składane na piśmie za pokwitowaniem lub przesłane listem poleconym.

2. Jeżeli Ubezpieczający/Ubezpieczony zmienił adres i nie zawiadomił o tym Ubezpieczyciela, wszelkie pisma kierowane przez Ubezpieczyciela na ostatni znany adres wywierają skutki prawne od chwili, w której byłyby doręczone, gdyby Ubezpieczający/Ubezpieczony nie zmienił adresu.

§ 13 Skargi i zażalenia

1. Skargi i zażalenia Ubezpieczonego będącego osobą fizyczną rozpatrywane są niezwłocznie przez Ubezpieczyciela lub upoważnionego pracownika po przesłaniu ich na piśmie na adres: Europäische Reiseversicherung AG Oddział w Polsce, ul. Chmielna 101/102, 80-748 Gdańsk.

2. Po rozpatrzeniu skargi lub zażalenia, Ubezpieczyciel przesyła swe stanowisko niezwłocznie na adres wskazany w skardze lub zażaleniu.

§ 14 Spory i dochodzenie roszczeń, prawo właściwe

1. Spory wynikające z niniejszej umowy ubezpieczenia mogą być dochodzone przez sądami według właściwości ogólnej albo przed sądem właściwym dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

2. Strony umowy mogą poddać pod rozstrzygnięcie sądu polubownego wynikające z niej spory.

3. Do umów ubezpieczenia zawartych na podstawie niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia zastosowanie znajduje prawo polskie.

§ 15 Wyłączenia odpowiedzialności

1. Ubezpieczyciel jest wolny od odpowiedzialności, jeżeli Ubezpieczający wyrządził szkodę umyślnie; w razie rażącego niedbalstwa odszkodowanie nie należy się, chyba że umowa lub ogólne warunki ubezpieczenia stanowią inaczej lub zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słusznosci.

2. W razie zawarcia umowy na cudzy rachunek zasady określone w ust.1 stosuje się odpowiednio do Ubezpieczonego.

3. Z odpowiedzialności Ubezpieczyciela wyłączone są szkody powstałe wskutek:

- strajków, zamieszek wewnętrznych, działań wojennych, ataków terrorystycznych,
- zatrucia alkoholem, narkotykami lub innymi środkami odurzającymi,
- usiłowania popełnienia bądź popełnienia przez Ubezpieczonego samobójstwa lub przestępstwa,
- wypadku spowodowanego w stanie po spożyciu alkoholu,
- prowadzenia pojazdu bez wymaganego uprawnienia,
- uprawiania sportów ekstremalnych,
- działań energii atomowej,
- podróżowania statkami powietrznymi (z wyłączeniem przelotów w charakterze pasażera, o ile lot wykonywany był zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa),
- zaburzeń psychicznych.

A Ubezpieczenie kosztów leczenia i transportu

§ 16 Przedmiot ubezpieczenia

1. W granicach ochrony ubezpieczeniowej Europejskie pokryją koszty leczenia w przypadku, gdy Ubezpieczony nagle zachoruje lub ulegnie nieszczęśliwemu wypadkowi podczas podróży służbowej poza granicami Polski.

2. W ramach ochrony ubezpieczeniowej Europejskie opłaca koszty leczenia za granicą w następujących przypadkach:

- wymaganego i zaleconego przez lekarzy leczenia, a w szczególności kosztów hospitalizacji (w tym zabiegów operacyjnych),
- leczenia ambulatoryjnego oraz zakupu lekarstw i środków opatrunkowych, płynów infuzyjnych, ortopedycznych środków pomocniczych (protezy, kule) przepisanych przez lekarza za wyjątkiem odżywek wzmacniających i preparatów kosmetycznych,
- przedwczesnego porodu, który nastąpił nie później niż w 32 tygodniu ciąży. W ramach sumy ubezpieczenia Europejskie pokryją koszty opieki medycznej, lekarstw, pobytu w szpitalu, w tym koszty opieki medycznej noworodka,
- leczenia stomatologicznego do wysokości 500 euro, jedynie w przypadkach ostrych stanów bólowych lub gdy było ono konieczne wskutek urazu doznanego w wyniku nieszczęśliwego wypadku, Europejskie nie pokrywają kosztów stałych koron i protez dentystrycznych,
- naprawy bądź zakupu okularów, oraz naprawy protez bezpośrednio po wypadku, w przypadku gdy ich uszkodzenie miało bezpośredni związek z nieszczęśliwym wypadkiem.

§ 17 Transport i repatriacja

1. Pod warunkiem istnienia odpowiedzialności z tytułu ubezpieczenia kosztów leczenia Europejskie pokryją ponadto:

- transport z miejsca wypadku do najbliższej placówki służby zdrowia,
- transport do innej placówki służby zdrowia za granicą, w przypadku gdy wymaga tego stan zdrowia ubezpieczonego,
- transport powrotny do kraju zamieszkania do miejsca zamieszkania, o ile wymaga tego stan zdrowia ubezpieczonego, a powrót nie może odbyć się planowym środkiem transportu,
- transport po zakończeniu leczenia do miejsca, od którego podróż może być kontynuowana,
- zakwaterowanie łącznie z kosztami wyżywienia w hotelu, w przypadku, gdy transport Ubezpieczonego, o którym mowa w lit. d, nie mógł nastąpić bezpośrednio

po zakończeniu leczenia, a ich poniesienie zostało zaakceptowane przez Centrum Alarmowe

f) jeżeli transport powrotny Ubezpieczonego nie jest możliwy ze względu na przeciwwskazania zdrowotne przed zakończeniem ważności ubezpieczenia, Europejskie pokryją koszty leczenia do dnia, w którym stan zdrowia chorego pozwala na transport, jednak nie dłużej niż 90 dni licząc od daty zajścia szkody i maksymalnie do wysokości sumy ubezpieczenia,

g) koszty związane z pogrzebem za granicą albo transportem zwłok do kraju zamieszkania (do miejsca pochówku).

§ 18 Pomoc psychologiczna

Europejskie pokryją koszty konsultacji psychologicznej lub psychiatrycznej podczas podróży służbowej poza granicami Polski maksymalnie do kwoty 1000 EUR w przypadku, gdy wymaga tego stan zdrowia Ubezpieczonego, spowodowany wypadkiem objętym ochroną ubezpieczeniową.

§ 19 Suma ubezpieczenia

1. Suma ubezpieczenia określona jest w polisie lub certyfikacie ubezpieczeniowym.

2. Europejskie ponoszą odpowiedzialność maksymalnie do wysokości sumy ubezpieczenia, z zastrzeżeniem limitów określonych w §§ 16, 17 oraz 18 powyżej.

3. Kwota, o której mowa w § 16 ust. 2 lit. d), ulega każdorazowemu zmniejszeniu o kwotę wypłaconego odszkodowania aż do jej całkowitego wyczerpania.

§ 20 Obowiązki Ubezpieczonego

1. Do obowiązków Ubezpieczonego należy:

a) niezwłocznie powiadomić o zdarzeniu Centrum Alarmowe w przypadku zajścia szkody,

b) w przypadku leczenia ambulatoryjnego, o którym mowa w § 16 ust. 2 lit. b), uzyskać akceptację Centrum Alarmowego na poniesienie kosztów powyżej 500 EUR,

c) w przypadku pomocy psychologicznej, o której mowa w § 18 uzyskać akceptację Centrum Alarmowego na poniesienie kosztów,

d) w przypadku kosztów związanych z pogrzebem za granicą, zakupem trumny, albo transportem zwłok do kraju zamieszkania (miejsca pochówku) o którym mowa w § 17 lit. g) uzyskać akceptację Centrum Alarmowego na poniesienie kosztów. W przypadku zorganizowania transportu przez członków rodziny Ubezpieczonego lub osoby trzecie we własnym zakresie, Ubezpieczyciel zwróci poniesione koszty jednak do wysokości kosztów, jakie poniosłoby Centrum Alarmowe organizując przewóz zwłok Ubezpieczonego do kraju zamieszkania (miejsca pochówku),

e) zwolnić lekarzy, u których leczyl się przed zaistnieniem wypadku objętego ochroną ubezpieczeniową, z obowiązku zachowania tajemnicy lekarskiej i wyrazić zgodę na udostępnienie dokumentacji leczenia,

f) zwolnić publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej z obowiązku zachowania tajemnicy lekarskiej,

g) złożyć oryginały dokumentów z tytułu poniesionych kosztów oraz zawierających diagnozy lekarskie i inne dokumenty zawierające zakres udzielonej pomocy,

h) w razie śmierci Ubezpieczonego uprawniony obowiązany jest dostarczyć kopię aktu zgonu, dokument stwierdzający pokrewieństwo oraz dokument potwierdzający przyczynę zgonu.

2. Niedopełnienie któregokolwiek z obowiązków określonych powyżej w ust. 1 stanowi podstawę do odmowy wypłaty odszkodowania odpowiednio w całości lub części w zależności od tego, w jakim stopniu niedopełnienie obowiązków wpłynęło na ustalenie przyczyny wypadku, odpowiedzialności za szkodę bądź wysokości odszkodowania.

§ 21 Wyłączenia odpowiedzialności

1. Odszkodowanie nie jest należne za następujące koszty:

a) nieszczęśliwego wypadku lub choroby, które zostały spowodowane po spożyciu alkoholu, innych środków

odurzających/napojów alkoholowych, barbituranów lub substancji narkotycznych,

b) które są związane z ciążą (w tym poród), a które pojawiają się po 32 tygodniu trwania ciąży,

c) poniesione na prewencyjną opiekę zdrowotną, szpitalną, badania kontrolne w ciąży,

d) które zostały objęte innym ubezpieczeniem,

e) w przypadku, gdy Ubezpieczony został poinformowany przez lekarza, że podejmowanie podróży wiąże się z zagrożeniem zdrowia Ubezpieczonego,

f) leczenia, o którym Ubezpieczony wiedział przed rozpoczęciem podróży, że mimo planowego jej przeprowadzenia będzie ono musiało się odbyć lub będzie musiało być kontynuowane (np. dializa),

g) leczenia stomatologicznego w celu leczenia z udzieleniem natychmiastowej pomocy lekarskiej oraz poniesione na ortodoncję,

h) zabiegu usunięcia ciąży, o ile nie został on wykonany w celu ratowania życia lub zdrowia,

i) leczenia zaburzeń psychicznych z zastrzeżeniem postanowień § 18,

j) operacji plastycznej lub zabiegu kosmetycznego,

k) leczenia w przypadku, gdy Ubezpieczony odmówił powrotu do kraju zamieszkania, a jego stan zdrowia umożliwił powrót do kraju zamieszkania,

l) uprawiania sportów wysokiego ryzyka, z zastrzeżeniem postanowień § 22,

m) wyczynowego uprawiania sportów z zastrzeżeniem postanowień § 23,

n) powstałe wskutek leczenia następstw chorób przewlekłych, z powodu których Ubezpieczony leczyl się w okresie ostatnich 12 miesięcy przed datą zawarcia ubezpieczenia, z zastrzeżeniem postanowień § 24.

§ 22 Ubezpieczenie sportów wysokiego ryzyka

Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki strony umowy mogą rozszerzyć zakres ochrony ubezpieczeniowej o koszty powstałe wskutek uprawiania sportów wysokiego ryzyka w zakresie określonym w niniejszej sekcji (A), z zastrzeżeniem, że Ubezpieczony objęty rozszerzeniem winien być zawsze wskazany imiennie w umowie ubezpieczenia.

§ 23 Wyczynowe uprawianie sportów

Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki strony umowy mogą rozszerzyć zakres ochrony ubezpieczeniowej o koszty powstałe wskutek wyczynowego uprawiania sportów w zakresie określonym w niniejszej sekcji (A), z zastrzeżeniem, że Ubezpieczony objęty rozszerzeniem winien być zawsze wskazany imiennie w umowie ubezpieczenia.

§ 24 Ubezpieczenie chorób przewlekłych

Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki strony umowy mogą rozszerzyć zakres ochrony ubezpieczeniowej o koszty powstałe wskutek leczenia następstw chorób przewlekłych w zakresie określonym w niniejszej sekcji (A), z zastrzeżeniem, że Ubezpieczony objęty rozszerzeniem winien być zawsze wskazany imiennie w umowie ubezpieczenia.

B Ubezpieczenie assistance

§ 25 Przedmiot ubezpieczenia

1. Europejskie za pośrednictwem Centrum Alarmowego, udzielają na żądanie, przed i po rozpoczęciu podróży informacji o możliwościach uzyskania pomocy lekarskiej oraz pod warunkiem istnienia odpowiedzialności Europejskich z tytułu ubezpieczenia kosztów leczenia, Centrum Alarmowe udziela natychmiastowej pomocy „assistance” w zakresie określonym w następujących przypadkach wymienionych w §§ 26 - 30.

2. Zakres ubezpieczenia wskazany jest każdorazowo w polisie lub certyfikacie ubezpieczeniowym.

§ 26 Choroba/wypadek

1. Leczenie szpitalne

Jeżeli Ubezpieczony będzie leczony w szpitalu Europejskie pokryją następujące świadczenia:

a) Opiekę
Nawiążą za pośrednictwem lekarza pracującego na zlecenie Europejskich, kontakt z lekarzami sprawującymi opiekę medyczną, jak również z lekarzem domowym Ubezpieczonego i zapewnią przepływ informacji między tymi lekarzami. Na życzenie Ubezpieczonego powiadomią o zaistniałym zdarzeniu jego najbliższych krewnych.

b) Gwarancję pokrycia kosztów/rozliczenie
Udzielą szpitalowi gwarancji pokrycia kosztów maksymalnie do wysokości sumy ubezpieczenia. W imieniu i na wniosek osoby ubezpieczonej przejmą rozliczenie, jako jednostka odpowiedzialna za ponoszenie kosztów leczenia szpitalnego.

2. Transport chorego
Jeżeli jest to uzasadnione z medycznego punktu widzenia, Europejskie zorganizują transport do innej placówki służby zdrowia za granicą, transport powrotny Ubezpieczonego do miejsca zamieszkania lub do najbliższej placówki zamieszkania placówki służby zdrowia. Transport Ubezpieczonego odbywa się dostosowanym do jego stanu zdrowia środkiem transportu (w tym np.: ambulansem lotniczym).

§ 27 Śmierć

Jeżeli Ubezpieczony zmarł podczas podróży, Europejskie zorganizują na życzenie bliskich pogrzeb za granicą lub transport zwłok do kraju zamieszkania.

§ 28 Koszty zakwaterowania osoby Towarzyszącej

Europejskie pokryją dodatkowe koszty wyżywienia i zakwaterowania osoby towarzyszącej Ubezpieczonemu, niezbędnej do załatwienia spraw związanych z powrotem Ubezpieczonego do RP, za okres nie dłuższy niż 7 dni, maksymalnie do równowartości w złotych 100 euro dziennie. Europejskie pokryją również koszty transportu osoby towarzyszącej Ubezpieczonemu. Rodzaj transportu każdorazowo określają Europejskie.

§ 29 Koszty transportu i zakwaterowania osoby wezwanej do towarzyszenia

Jeżeli pobyt Ubezpieczonego w szpitalu poza granicami kraju zamieszkania trwa dłużej niż 7 dni i nie towarzyszy mu żadna osoba pełnoletnia, Europejskie organizują najbliższemu krewnemu Ubezpieczonego lub innej wskazanej przez niego osobie, podróż do miejsca pobytu Ubezpieczonego i podróż powrotną do miejsca zamieszkania. Europejskie pokryją koszty transportu oraz koszty zakwaterowania i wyżywienia za okres nie dłuższy niż 7 dni, maksymalnie do kwoty 100 euro dziennie. Rodzaj transportu określają każdorazowo Europejskie.

§ 30 Dodatkowo Europejskie udzielają pomocy w następujących wypadkach:

1. Zagubienie środków płatniczych, dokumentów podróży i bagażu

a) w przypadku, gdy Ubezpieczony utraci wskutek kradzieży lub rozbójki środki pieniężne, Europejskie zapewnią pomoc w skontaktowaniu się z bankiem prowadzącym jego rachunek i jeśli zajdzie taka potrzeba udzielą pomocy w przekazaniu kwoty udostępnionej przez bank. W przypadku, gdy nawiązanie kontaktu z bankiem nie jest możliwe w ciągu 24 godzin, Europejskie udzielą Ubezpieczonemu zwrotnej pomocy finansowej do wysokości 300 euro. Ubezpieczony zobowiązany jest zwrócić Europejskim pożyczoną kwotę w ciągu miesiąca od zakończenia podróży,

b) w przypadku kradzieży albo zaginięcia w trakcie podróży kart kredytowych należących do Ubezpieczonego, Europejskie zapewniają mu pomoc przy zablokowaniu konta osobistego, polegającą na przekazaniu odpowiednich informacji do banku. Europejskie nie odpowiadają jednak za prawidłowość przeprowadzenia procesu

blokowania, ani za powstałe w związku z tym szkody,
c) Europejskie zapewniają Ubezpieczonemu pomoc w wyrobieniu dokumentów podróży, polegającą na udzieleniu niezbędnych informacji o wymaganych procedurach,
d) pod warunkiem zawarcia z Europejskimi umowy ubezpieczenia bagażu, w przypadku utraty przez Ubezpieczającego bagażu podróжного, Europejskie udzielą pomocy w celu odnalezienia bagażu,

2. Zastępstwo kierowcy
Europejskie pokrywają koszty wynajęcia zawodowego kierowcy lub innej osoby posiadającej prawo jazdy, która przewiezie Ubezpieczonego jego samochodem do kraju zamieszkania, w przypadku gdy w wyniku nagłego zachorowania lub nieszczęśliwego wypadku objętego ochroną ubezpieczeniową z tytułu ubezpieczenia kosztów leczenia, stan zdrowia Ubezpieczonego, potwierdzony pisemnym zaświadczeniem wystawionym przez lekarza prowadzącego leczenie, uniemożliwia Ubezpieczonemu prowadzenie własnego samochodu, a inna osoba podróżująca wraz z Ubezpieczonym jego samochodem, nie posiada prawa jazdy. Europejskie pokryją koszty wynajęcia kierowcy maksymalnie do wysokości 500 euro. W przypadku pokrycia przez Europejskie kosztów zastępstwa kierowcy nie przysługuje zwrot kosztów repatriacji ubezpieczonego do kraju zamieszkania.

3. Pomoc prawna
Europejskie udzielą pomocy w wynajęciu prawnika oraz tłumacza w sytuacji, gdy Ubezpieczony wejdzie w konflikt z prawem obowiązującym w miejscu pobytu. Europejskie pokrywają koszty sądowe, prawnicze i koszt wynajęcia tłumacza, do kwoty 1500 euro. Europejskie udzielają również pożyczki na kaucję do wysokości 10 000 euro. Ubezpieczony zobowiązany jest zwrócić wpłacone przez Europejskie kwoty niezwłocznie, nie później niż trzy miesiące po powrocie z podróży.

4. Powiadomienie rodziny
W przypadku zajścia nieprzewidzianego zdarzenia niezależnego od Ubezpieczonego, które spowodowało zmianę lub opóźnienie przebiegu podróży Ubezpieczonego, Europejskie na życzenie Ubezpieczonego przekażą niezbędne informacje rodzinie lub pracodawcy.

5. Opóźnienie lotu
W przypadku opóźnienia lotu, co najmniej o 5 godzin organizowanego przez przewoźnika zrzeszonego w IATA, na który Ubezpieczony posiada ważny bilet, Europejskie zwracają poniesione przez Ubezpieczonego niezbędne wydatki (niepokrywane przez przewoźnika) do wysokości maksymalnie 200 euro.

6. Opóźnienie podróży
W przypadku opóźnienia, co najmniej o 5 godzin, wypłynięcia statku, odjazdu pociągu lub autobusu w trakcie zagranicznej podróży Ubezpieczonego, na które Ubezpieczony posiada ważny bilet, spowodowanego strajkiem, protestami pracowniczymi, awariami mechanicznymi lub niekorzystnymi warunkami pogodowymi Europejskie zwracają poniesione przez Ubezpieczonego niezbędne i uzasadnione wydatki (wyżywienie i noclegi) niepokrywane przez przewoźnika do wysokości maksymalnie 200 euro za każde zdarzenie na podstawie oryginalnych rachunków.

7. Zmiana rezerwacji lotu
Europejskie pokrywają niezbędne i udokumentowane koszty poniesione przez Ubezpieczonego w zakresie zmiany rezerwacji biletów lotniczych przed rozpoczęciem podróży do wysokości maksymalnie 200 euro pod warunkiem, że Ubezpieczony nie może odbyć podróży w pierwotnie zaplanowanym terminie i środkiem transportu ze względu na:

a) nagłe zachorowanie lub nieszczęśliwy wypadek Ubezpieczonego
b) śmierć, nieszczęśliwy wypadek, nagłe zachorowanie najbliższego krewnego w przypadku, gdy przyczyną zmiany rezerwacji lotu jest śmierć najbliższego krewnego Ubezpieczonego lub

najbliższego krewnego współuczestnika podróży, Europejskie zwracają poniesione koszty zmiany rezerwacji pod warunkiem, że zgon nastąpił w ciągu 14 dni bezpośrednio poprzedzających datę rozpoczęcia podróży.

c) wystąpienie szkody w mieniu Ubezpieczonego, jego najbliższego krewnego lub współuczestnika podróży, w okresie 7 dni bezpośrednio poprzedzających datę rozpoczęcia podróży powodujące konieczność dokonania czynności prawnych i administracyjnych oraz określony prawem obowiązek obecności Ubezpieczonego. Europejskie nie ponoszą odpowiedzialności za koszty zmiany rezerwacji biletów lotniczych, gdy przyczyną zmiany rezerwacji powstała przed datą zawarcia umowy ubezpieczenia. Ochrona ubezpieczeniowa z tytułu zmiany rezerwacji lotu istnieje bez względu na to czy Europejskie ponoszą odpowiedzialność z tytułu ubezpieczenia kosztów leczenia.

8. Dostarczenie leków
Europejskie dostarczają na życzenie Ubezpieczonego niezbędne leki lub leki zastępcze mające zastąpić leki, które zaginęły w czasie podróży poza granicami kraju zamieszkania. Ubezpieczony obowiązany jest do zwrotu kosztów zakupu tych leków w terminie 10 dni od daty zakończenia podróży. Ochrona ubezpieczeniowa istnieje bez względu na to czy Europejskie ponoszą odpowiedzialność z tytułu ubezpieczenia kosztów leczenia.

9. VIP (Voyage Information Portal)
Europejskie zapewniają autoryzowany dostęp do portalu poświadczonego podróżowemu. Portal zawiera informacje dotyczące poszczególnych krajów, ryzyka związanego z podróżowaniem, wymaganych szczepień, rekomendowanych placówek medycznych itp.

§ 31 Postępowanie w razie zajścia szkody

1. W razie zajścia szkody Ubezpieczony zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym zdarzeniu Centrum Alarmowe. Ponadto w przypadku zajścia zdarzenia określonego w § 30 ust. 1 lit. a) zobowiązany jest do przesłania, przed otrzymaniem pożyczki, pisemnego potwierdzenia zobowiązania się do jej zwrotu oraz w przypadku zajścia zdarzenia określonego w § 30 ust. 2 do przesłania w terminie 14 dni od otrzymania kwot pieniężnych pisemnego potwierdzenia zwrotu poniesionych przez Europejskie kosztów.

2. W przypadku zajścia zdarzenia określonego w § 30 ust. 4 Ubezpieczony zobowiązany jest przedłożyć oryginały rachunków oraz wystawione przez przewoźnika potwierdzenie wystąpienia i okres trwania opóźnienia podróży.

3. W przypadku zajścia zdarzenia określonego w § 30 ust. 5 Ubezpieczony zobowiązany jest przedłożyć oryginały rachunków oraz wystawione przez przewoźnika potwierdzenie wystąpienia i okres trwania opóźnienia podróży.

4. W przypadku zajścia zdarzenia określonego w § 30 ust. 6 Ubezpieczony zobowiązany jest niezwłocznie poinformować o tym zdarzeniu przewoźnika, w celu zmniejszenia wysokości kosztów z tytułu zmiany rezerwacji biletów lotniczych i uzyskać od niego pisemne potwierdzenie tego faktu z wyliczeniem kosztów wynikających ze zmiany rezerwacji, oraz poinformować Centrum Alarmowe i uzyskać jego akceptację na poniesienie kosztów związanych z dokonaniem zmiany pierwotnej rezerwacji lotu.

5. Ubezpieczony zobowiązany jest przedłożyć Europejskim zaakceptowane przez Centrum Alarmowe wyliczenie kosztów związanych ze zmianą rezerwacji wystawione przez przewoźnika, polisę ubezpieczeniową lub certyfikat oraz odpowiednio wypełniony formularz zgłoszenia szkody.

6. W przypadku, gdy powodem zmiany rezerwacji jest nieszczęśliwy wypadek lub nagłe zachorowanie Ubezpieczony zobowiązany jest przedłożyć odpowiednie dokumenty medyczne potwierdzające zajście zdarzenia w tym zaświadczenie lekarskie potwierdzające nagłe

zachorowanie, zaś w przypadku śmierci przedłożyć kopię aktu zgonu. Ponadto w przypadku nieszczęśliwego wypadku lub nagłego zachorowania należy na żądanie Europejskich przedłożyć zaświadczenie o niezdolności do pracy, jak również wspomniane wyżej zaświadczenia lekarskie. Europejskie zastrzega sobie możliwość przeprowadzenia kontroli za pośrednictwem specjalistów powodu niezdolności do podróży, powstałej na skutek nagłego zachorowania lub nieszczęśliwego wypadku.

7. W przypadku, gdy powodem zmiany rezerwacji jest szkoda w mieniu Ubezpieczającego/ Ubezpieczonego powstała w wyniku zdarzenia losowego, należy przedłożyć odpowiednie dokumenty potwierdzające zajście zdarzenia oraz dokumenty potwierdzające konieczność bezwzględnej obecności Ubezpieczonego w miejscu zdarzenia losowego w trakcie planowanej podróży.

8. W przypadku, gdy powodem zmiany rezerwacji jest szkoda w mieniu Ubezpieczającego/ Ubezpieczonego będąca następstwem przestępstwa, należy przedłożyć raport policji potwierdzający zajście zdarzenia oraz dokumenty potwierdzające konieczność bezwzględnej obecności Ubezpieczonego w miejscu zdarzenia w czasie planowanej podróży.

9. Niedopełnienie któregokolwiek z obowiązków określonych powyżej w ust. 1 - 8 stanowi podstawę do odmowy wypłaty odszkodowania w całości lub części w zależności od tego, w jakim stopniu niedopełnienie obowiązków wpłynęło na ustalenie przyczyny wypadku, odpowiedzialności za szkodę bądź wysokości odszkodowania.

§ 32 Wyłączenia odpowiedzialności

1. W przypadku wystąpienia zdarzenia określonego w § 30 ust. 5 odszkodowanie nie jest należne w przypadku:

- opóźnień wypłynięcia statku, odjazdu pociągu lub autobusu na terenie RP lub innego kraju zamieszkania Ubezpieczonego,
- strajków, Europejskie nie wypłacają świadczenia, jeżeli strajk trwał przed dniem, na który dokonana została rezerwacja biletu Ubezpieczonego lub uprzedzono o możliwości jego rozpoczęcia poprzez ogłoszenie w środkach masowego przekazu (radio, telewizja, prasa, Internet),
- opóźnień wynikających z wycofania z ruchu na stałe lub tymczasowo, statku, pociągu lub autobusu na podstawie zarządzenia lub zalecenia władz portu, dyrekcji kolei lub odpowiedniego organu w dowolnym kraju.

C Ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków

§ 33 Przedmiot ubezpieczenia

W granicach ochrony ubezpieczeniowej odszkodowanie jest wypłacane na okoliczność trwałego uszczerbku na zdrowiu oraz w przypadku śmierci wskutek nieszczęśliwego wypadku doznanego przez Ubezpieczonego podczas zagranicznej podróży służbowej.

§ 34 Trwałe inwalidztwo osoby ubezpieczonej

1. W przypadku, gdy wskutek obrażeń doznanych w trakcie nieszczęśliwego wypadku Ubezpieczony doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu, Europejskie wypłacają świadczenie stanowiące procent sumy ubezpieczenia odpowiadający procentowi uszczerbku na zdrowiu.

2. Wysokość świadczenia zależy od stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu:

- jako stały uszczerbek na zdrowiu (z wyłączeniem udowodnionego wyższego lub niższego uszczerbku na zdrowiu) przy utracie lub niezdolności funkcjonowania zobowiązuje:
dla ręki w stawie barkowym.....70%
dla ręki powyżej stawu łokciowego.....65%
dla ręki poniżej stawu łokciowego.....60%
dla ręki w przegubie.....55%
dla kciuka.....20%
dla palca wskazującego.....10%

dla innego palca.....	5%
dla nogi powyżej środkowej części uda.....	70%
dla nogi do środkowej części uda.....	60%
dla nogi poniżej kolana.....	50%
dla nogi do środkowej części goleni.....	45%
dla stopy w stawie skokowym.....	40%
dla dużego palca u stopy.....	5%
dla innego palca u stopy.....	2%
dla jednego oka.....	50%
dla słuchu w jednym uchu.....	30%
dla węchu.....	10%
dla smaku.....	5%

b) przy częściowej utracie lub uszkodzeniu funkcjonowania którejs z wymienionych części ciała lub któregoś z organów zmysłu przyjmuje się odpowiednią część procentowego uszczerbku na zdrowiu przyjętego w lit. a),

c) w razie utraty lub uszkodzenia organu, narządu lub układu, których uszczerbku na zdrowiu nie reguluje się na podstawie danych z lit. a) lub b), stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu ustalany jest przez lekarza wskazanego przez Europejskie, d) jeżeli wskutek wypadku została upośledzona więcej niż jedna funkcja fizyczna lub psychiczna, stopnie inwalidztwa zostają zsumowane. Trwały uszczerbek na zdrowiu nie może przewyższać jednak 100% inwalidztwa.

3. W razie utraty, uszkodzenia organu, narządu lub układu, których funkcje były już upośledzone przed wypadkiem wskutek choroby lub trwałego uszczerbku na zdrowiu powstałego z innego zdarzenia, stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu określa się jako różnicę między stopniem trwałego uszczerbku na zdrowiu po wypadku, a stopniem trwałego uszczerbku na zdrowiu istniejącym przed wypadkiem.

4. W sytuacji, gdy śmierć spowodowana wypadkiem nastąpi w ciągu 24 miesięcy po wypadku, a przed ustaleniem wysokości należnego świadczenia z tytułu inwalidztwa, świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu nie przysługuje.

5. W razie śmierci ubezpieczonego w ciągu 24 miesięcy od wypadku, niebędącej jego następstwem lub śmierci po upływie 24 miesięcy bez względu na jej przyczynę, a przed ustaleniem i otrzymaniem przez niego świadczenia z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu, świadczenie z tego tytułu przysługuje osobie uprawnionej i jego wysokość ustalana jest przez lekarza orzekającego na podstawie przedłożonej dokumentacji medycznej jako przypuszczalny stopień trwałego uszczerbku.

6. W przypadku, gdy wskutek obrażeń doznanych w trakcie nieszczęśliwego wypadku spowodowanego upadkiem statku powietrznego Ubezpieczony poniósł śmierć wysokość należnego odszkodowania wypłacana przez Europejskie zgodnie z sumą ubezpieczenia wskazaną w polisie zostanie podwojona z zastrzeżeniem ust. 7 i ust 8 poniżej.

7. W przypadku, gdy grupa Ubezpieczonych pracowników współuczestniczących w podróży w ramach jednej umowy ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków, poniosła śmierć, wysokość odszkodowania wypłacana przez Europejskie za śmierć wszystkich osób ubezpieczonych nie może przekroczyć sześciokrotności sumy ubezpieczenia na jedną osobę wskazaną w polisie.

8. W sytuacji, o której mowa w ust. 7 powyżej, Ubezpieczyciel wypłaci uprawnionym odpowiednio pomniejszoną kwotę, proporcjonalnie do liczby osób ubezpieczonych, które poniosły śmierć w wyniku jednego zdarzenia.

§ 35 Wypłata świadczeń w przypadku trwałego inwalidztwa

1. Wysokość trwałego uszczerbku na zdrowiu jest ustalana niezwłocznie po całkowitym zakończeniu leczenia, z włączeniem rehabilitacji, nie później jednak niż w ciągu 24 miesięcy od daty wypadku.
2. Wysokość trwałego uszczerbku ustalana jest na podstawie dokumentacji medycznej dostarczonej przez Ubezpieczonego przez lekarzy powołanych przez Europejskie.

3. Europejskie dokonuje wypłaty należnego świadczenia w terminie 14 dni od daty uznania roszczenia.

4. Jeżeli Ubezpieczony zmarł przed pobraniem świadczenia z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu powstałym w wyniku nieszczęśliwego wypadku objętego ochroną ubezpieczeniową, a zgon nie był następstwem tego wypadku, należne świadczenie wypłaca się osobie uprawnionej.

5. Świadczenie z tytułu śmierci Ubezpieczonego wypłaca się uprawnionemu wskazanemu przez Ubezpieczonego. Świadczenie z tytułu śmierci wypłaca się na podstawie aktu zgonu oraz przedłożonych przez osobę uprawnioną dokumentów potwierdzających okoliczności oraz powod śmierci Ubezpieczonego.

6. Świadczenie nie przysługuje uprawnionemu, który umyślnie spowodował śmierć Ubezpieczonego.

7. Jeżeli w chwili śmierci Ubezpieczonego nie ma osoby uprawnionej, wówczas świadczenie otrzymują członkowie rodziny w następującej kolejności:

- małżonek,
- dzieci,
- rodzice,
- inni ustawowi spadkobiercy.

8. W wypadku śmierci Ubezpieczonego górną granicą odpowiedzialności Ubezpieczyciela jest 100% sumy ubezpieczenia wskazanej w polisie lub certyfikacie ubezpieczeniowym

§ 36 Suma ubezpieczenia

Suma ubezpieczenia określona jest w polisie lub certyfikacie ubezpieczeniowym

§ 37 Wyłączenia odpowiedzialności

1. Odszkodowanie nie jest należne w przypadkach:

- obrażeń ciała wskutek zakażenia bakteryjnego, wirusowego lub wskutek kontaktu z inną substancją zakaźną,
- obrażeń ciała powstałych wskutek utraty przytomności, udarów mózgu, napadów drgawkowych, zawałów serca,
- śmierci i uszczerbków na zdrowiu powstałych w następstwie leczenia albo wykonanych zabiegów, chyba że leczenie lub zabiegi były następstwem nieszczęśliwego wypadku objętego ochroną ubezpieczeniową,
- infekcji, z tym, że ochrona ubezpieczeniowa istnieje, jeżeli Ubezpieczony został zakażony mikroorganizmami chorobotwórczymi w wyniku ran odniesionych wskutek nieszczęśliwego wypadku objętego ochroną ubezpieczeniową.

D Koszty ratownictwa i poszukiwań

§ 38 Przedmiot ubezpieczenia

1. Europejskie pokrywają niezbędne i udokumentowane koszty akcji ratowniczej i poszukiwawczej, prowadzonej w górach lub na morzu, przez wyspecjalizowane służby ratownicze w celu ratowania życia Ubezpieczonego, o ile odpowiedzialność Europejskich z tytułu kosztów ratownictwa i poszukiwań objęta jest zakresem ubezpieczenia.

2. Przez koszty akcji poszukiwawczej rozumie się koszty związane z prowadzonym w górach lub na morzu poszukiwaniem od momentu zgłoszenia zaginięcia do czasu odnalezienia lub zaprzestania akcji poszukiwawczej Ubezpieczonego.

3. Za koszty ratownictwa uważa się koszty udzielenia doraźnej pomocy medycznej powstałe od momentu odnalezienia Ubezpieczonego do czasu przewiezienia go do najbliższej placówki służby zdrowia.

§ 39 Suma ubezpieczenia

1. Suma ubezpieczenia określona jest w polisie lub certyfikacie.

E Ubezpieczenie kosztów rezygnacji z podróży/ przerwania podróży

§ 40 Przedmiot ubezpieczenia

1. Europejskie zwracają koszty związane z rezygnacją z podróży poniesione w przypadku, gdy rezygnacja następuje:

- wskutek następstw nagłego ciężkiego wypadku, nagłej ciężkiej choroby lub też śmierci dotyczącej Ubezpieczonego lub jego bliskiego krewnego,
- wskutek szkody w mieniu pracodawcy, Ubezpieczonego lub jego najbliższego krewnego powstałej wskutek zdarzenia losowego lub będącej następstwem przestępstwa (np. kradzież z włamaniem), pod warunkiem, że powodowała konieczność dokonania czynności prawnych i administracyjnych i wymagała bezwzględnej obecności Ubezpieczonego w trakcie planowanej podróży, a zdarzenie miało miejsce nie dalej niż 7 dni przed planowaną podróżą,
- wskutek następstw nagłej i nieprzewidzianej kłęski żywiołowej o dużym rozmiarze, którą władze lokalne klasyfikują jako sytuację katastrofalną, a która zdarza się w planowanym miejscu docelowym podróży Ubezpieczonego lub w jego pobliżu.

2. Europejskie zwracają poniesione koszty transportu Ubezpieczonego do kraju zamieszkania, pod warunkiem, że powrót wcześniej zaplanowanym środkiem transportu nie jest możliwy, o ile Ubezpieczony zmuszony jest przerwać podróż służbową z natychmiastowym skutkiem z powodu zaistnienia następujących zdarzeń:

- nagłej choroby/nieszczęśliwego wypadku, które skutkują zagrożeniem życia lub śmierci najbliższego krewnego Ubezpieczonego w kraju zamieszkania,
- znacznej szkody, która zaszła w miejscu pracy lub też miejscu zamieszkania Ubezpieczonego, powstałej wskutek zdarzenia losowego lub będącej następstwem przestępstwa (np. kradzież z włamaniem), pod warunkiem, że powodowała konieczność dokonania czynności prawnych i administracyjnych i wymagała natychmiastowej obecności Ubezpieczonego w miejscu zamieszkania/pracy.

§ 41 Suma ubezpieczenia i udział własny

1. Suma ubezpieczenia na każde zdarzenie w okresie ubezpieczenia określona jest w polisie lub certyfikacie ubezpieczeniowym.

2. Ubezpieczający ponosi udział własny, w wysokości 20% w każdej szkodzi, nie mniej jednak niż równowartość w złotych polskich 25 euro od osoby. Za udział własny uważa się kwotę, o którą Ubezpieczyciel zmniejsza wypłacone odszkodowanie.

§ 42 Wypłata odszkodowania

- Odszkodowanie jest wypłacane za koszty związane z rezygnacją z podróży, które ulegają przepadkowi na rzecz biura podróży lub przewoźnika, zgodnie z ich ustalonymi regułami dotyczącymi anulowania biletów bądź podróży.
- Odszkodowanie wypłacane z tytułu ubezpieczenia od kosztów rezygnacji z podróży/ przerwania podróży wypłacane jest pracodawcy (Ubezpieczającemu).

§ 43 Obowiązki Ubezpieczonego

1. Podróż powrotna musi być zaakceptowana przez Centrum Alarmowe lub Europejskie przed jej rozpoczęciem.

2. Podróż powrotna musi rozpocząć się nie później niż w momencie, gdy pozostało przynajmniej 36 godzin do rozpoczęcia wcześniej zaplanowanej i zarezerwowanej podróży do domu.

3. Podróż powrotna musi być podjęta regularnymi środkami transportu działającymi w oparciu o ogólnodostępny rozkład jazdy lub - jako alternatywa - pojazdem silnikowym.

4. Powód rezygnacji z podróży/przerwania podróży musi być udokumentowany.

5. Wszelkie wydatki muszą być udokumentowane poprzez przedłożenie oryginalnych rachunków/faktur.

6. Niedopełnienie któregośkolwiek z obowiązków wymienionych powyżej stanowi podstawę do odmowy wypłaty odszkodowania w całości lub części w zależności od tego, w jakim stopniu niedopełnienie obowiązków wpłynęło na ustalenie przyczyny wypadku, odpowiedzialności za szkodę bądź wysokości odszkodowania.

§ 44 Postępowanie w razie zaistnienia wypadku ubezpieczeniowego

1. W razie zajścia szkody Ubezpieczony zobowiązany jest przedłożyć Europejskim wyliczenie kosztów rezygnacji wystawione przez biuro podróży, anulowany bilet, polisę ubezpieczeniową oraz odpowiednio wypełniony formularz zgłoszenia szkody,

a) w przypadku, gdy powodem rezygnacji z podróży/przerwania podróży jest nieszczęśliwy wypadek lub nagłe zachorowanie przedłożyć odpowiednie dokumenty medyczne potwierdzające zajście zdarzenia w tym zaświadczenie lekarskie potwierdzające nagłe zachorowanie, zaś w przypadku śmierci przedłożyć kopię aktu zgonu. Ponadto w przypadku nieszczęśliwego wypadku lub nagłego zachorowania należy na żądanie Europejskich przedłożyć zaświadczenie o niezdolności do pracy, jak również wspomniane wyżej zaświadczenie lekarskie. Europejskie zastrzeżenia sobie możliwości przeprowadzenia kontroli za pośrednictwem specjalistów powodu niezdolności do podróży, powstałej na skutek nagłego zachorowania lub nieszczęśliwego wypadku,

b) w przypadku, gdy powodem rezygnacji z podróży/przerwania podróży jest szkoda powstała w mieniu Ubezpieczającego/Ubezpieczonego w wyniku zdarzenia losowego, przedłożyć odpowiednie dokumenty potwierdzające zajście zdarzenia oraz dokumenty potwierdzające konieczność bezwzględnej obecności Ubezpieczonego w trakcie planowanej podróży,

c) w przypadku, gdy powodem rezygnacji z podróży/przerwania podróży jest szkoda powstała w mieniu Ubezpieczającego/Ubezpieczonego będąca następstwem przestępstwa, przedłożyć raport policji potwierdzający zajście zdarzenia oraz dokumenty potwierdzające konieczność bezwzględnej obecności Ubezpieczonego w trakcie planowanej podróży,

d) w przypadku rezygnacji z podróży jako następstwa głęsi żywiołowej, należy dołączyć oryginał pisemnego oświadczenia od odnośnych władz.

2. Niedopełnienie któregośkolwiek z obowiązków określonych powyżej w ust. 1 stanowi podstawę do odmowy wypłaty odszkodowania w całości lub części w zależności od tego, w jakim stopniu niedopełnienie obowiązków wpłynęło na ustalenie przyczyny wypadku, odpowiedzialności za szkodę bądź wysokości odszkodowania.

§ 45 Ograniczenia odpowiedzialności

Z zakresu ochrony ubezpieczeniowej, oprócz szkód powstałych wskutek zdarzeń wymienionych w §15, wyłączone są ponadto koszty rezygnacji z podróży, jeżeli rezygnacja nastąpiła wskutek choroby przewlekłej, z powodu której Ubezpieczony, najbliższy krewny Ubezpieczonego lub współuczestnik podróży, był leczony w okresie 12 miesięcy przed datą rezerwacji podróży.

F Ubezpieczenie kosztów podróży osoby zastępującej

§ 46 Przedmiot ubezpieczenia

W granicach ochrony ubezpieczeniowej odszkodowanie jest wypłacane za konieczne i uzasadnione wydatki w przypadku, jeżeli Ubezpieczony zmuszony jest przerwać podróż służbową i musi on - z powodów służbowych -

zostać natychmiastowo zastąpiony przez inną osobę:

a) w przypadku nagłego zachorowania/nieszczęśliwego wypadku Ubezpieczonego, wskutek którego, zgodnie ze wskazaniami lekarza prowadzącego nie jest w stanie wykonywać swojej pracy,

b) w przypadku nagłego zachorowania/nieszczęśliwego wypadku, które skutkują zagrożeniem życia lub śmierci najbliższego krewnego Ubezpieczonego pozostającego w kraju zamieszkania Ubezpieczonego,

c) w przypadku znacznej szkody, która zaszła w miejscu pracy lub też miejscu zamieszkania Ubezpieczonego, powstałej wskutek zdarzenia losowego lub będącej następstwem przestępstwa (np. kradzież z włamaniem), pod warunkiem, że powodowała konieczność dokonania czynności prawnych i administracyjnych i wymagała natychmiastowej obecności Ubezpieczonego w miejscu zamieszkania/pracy.

§ 47 Wypłata odszkodowania

Odszkodowanie jest wypłacane za dodatkowe koszty podróży podejmowanej za pomocą regularnych środków transportu działających w oparciu o rozkład jazdy.

§ 48 Suma ubezpieczenia

Suma ubezpieczenia określona jest w polisie lub certyfikacie ubezpieczeniowym.

§ 49 Obowiązki ubezpieczonego

1. Podróże muszą być zaakceptowane przez Centrum Alarmowe Europejskich przed ich rozpoczęciem.

2. Dowód niezdolności Ubezpieczonego do pracy oraz liczba dni chorobowych muszą być doręczone Europejskim w postaci zaświadczeń medycznych wydanych przez bezstronnego i wykwalifikowanego lekarza.

3. Koszty biletów podróży muszą być udokumentowane poprzez przedłożenie oryginalnych dowodów zakupu.

4. Niedopełnienie któregośkolwiek z obowiązków określonych powyżej w ust. 1, 2 i 3, stanowi podstawę do odmowy wypłaty odszkodowania w całości lub części w zależności od tego, w jakim stopniu niedopełnienie obowiązków wpłynęło na ustalenie przyczyny wypadku bądź odpowiedzialności za szkodę, bądź wysokości należnego odszkodowania.

G Ubezpieczenie bagażu

§ 50 Przedmiot ubezpieczenia

W granicach ochrony ubezpieczeniowej odszkodowanie jest wypłacane za szkody powstałe w bagażu Ubezpieczonego w trakcie zagranicznej podróży służbowej. Ubezpieczony jest bagaż, za który uważa się rzeczy niezbędne w podróży, jak również prezenty i pamiątki.

§ 51 Zakres ubezpieczenia

1. Zakres ubezpieczenia obejmuje bagaż podręczny, będący pod bezpośrednią opieką Ubezpieczonego oraz bagaż powierzony nie będący pod bezpośrednią opieką Ubezpieczonego.

2. Europejskie wypłacają odszkodowanie za szkody w bagażu podręcznym powstałe wskutek:

- rozboju,
 - wypadku środka transportu (np. wypadki środków komunikacyjnych),
 - pożaru i ryzyk elementarnych (za ryzyka elementarne uważa się huragan, powódź, uderzenie pioruna, upadek statku powietrznego, grad, deszcz nawalny, zalanie oraz trzęsienie ziemi),
 - nagłego zachorowania lub nieszczęśliwego wypadku, w wyniku którego ubezpieczony stracił możliwość opiekowania się bagażem.
3. Bagaż powierzony (nie będący pod bezpośrednią opieką Ubezpieczonego):
- Europejskie obejmują ochroną ubezpieczeniową

utracony lub uszkodzony bagaż, powierzony zawodowemu przewoźnikowi lub pozostawiony w miejscu zakwaterowania ubezpieczonego jak również oddany do przechowania bagażu za pokwitowaniem,

b) Europejskie obejmują ochroną ubezpieczeniową bagaż w samochodzie - bagaż pozostawiony w samochodzie podlega ochronie ubezpieczeniowej jedynie, gdy był przechowywany w bagażniku samochodowym i pod warunkiem, że nie był on widoczny z zewnątrz oraz że bagażnik nie był wykonany z nietrwałego materiału (np. brezent) i był zamknięty na zamek zabezpieczający.

§ 52 Wyłączenia odpowiedzialności Ubezpieczyciela

1. Ubezpieczeniu nie podlega sprzęt fotograficzny, audio-video łącznie z jego wyposażeniem, nie będący własnością pracodawcy (Ubezpieczającego).

2. Ubezpieczenie obejmuje bagaż ubezpieczonego znajdujący się w zaparkowanym pojeździe, jedynie pomiędzy godziną 6.00 a 22.00. Jednakże przerwy w podróży, które nie trwają dłużej niż 2 godziny są zawsze ubezpieczone.

3. Ochronie ubezpieczeniowej nie podlegają wszelkiego rodzaju dokumenty, wartości pieniężne, srebro, złoto, platyna w złomie lub sztabach, papiery wartościowe, karty płatnicze, biżuteria oraz bilety.

4. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte dzieła sztuki, antyki i zbiory kolekcjonerskie.

5. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte akcesoria samochodowe oraz przedmioty stanowiące wyposażenie przyczep kempingowych.

6. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody polegające na utracie lub uszkodzeniu rzeczy w związku z jej używaniem.

7. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte programy komputerowe i dane na nośnikach wszelkiego rodzaju.

8. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody powstałe w aparatach i urządzeniach elektrycznych wskutek ich wad lub działania prądu elektrycznego, chyba że działanie prądu spowodowało pożar.

9. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody polegające wyłącznie na uszkodzeniu lub zniszczeniu pojemników bagażu (waliz, kufrów itp.).

10. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte telefony komórkowe i wszelkiego typu komputery przenośne nie będące własnością pracodawcy (Ubezpieczającego).

11. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte wszelkiego rodzaju próbki, materiały handlowe, towary itp.

12. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody będące skutkiem zatrzymania, zniszczenia lub konfiskaty przez organa celne bądź inne władze.

§ 53 Wysokość odszkodowania

1. W razie zajścia szkody Europejskie wypłacają odszkodowanie maksymalnie do wysokości sumy ubezpieczenia:

a) w przypadku całkowitej utraty bagażu Europejskie wypłacają odszkodowanie w wysokości jego rzeczywistej wartości,

b) w przypadku przedmiotów uszkodzonych, Europejskie wypłacają odszkodowanie w wysokości kosztów naprawy, a jeżeli koszty naprawy przekraczają wysokość utraty wartości Europejskie wypłacają odszkodowanie w wysokości utraty ich wartości nie więcej jednak niż rzeczywista wartość przedmiotu,

c) w przypadku klisz filmowych, nośników obrazu, dźwięku i danych - Europejskie wypłacają odszkodowanie do wysokości wartości materiału. Za rzeczywistą wartość uważa się kwotę, za jaką można nabyć przedmiot o takim samym standardzie i jakości, pomniejszony o wartość zużycia utraconego przedmiotu (zużycie, wiek).

2. Odszkodowanie nie jest należne za uszkodzenia powierzchniowe takie jak zadrapania, czy też podobne szkody, które nie mają istotnego znaczenia dla używania przedmiotu.

3. Mienie, za które zostało wypłacone odszkodowanie staje się własnością Europejskich.

Jeżeli odnajdzie się przedmiot, za który wypłacono odszkodowanie Ubezpieczony doręczy go i przekaże na rzecz Europejskich lub też niezwłocznie zwróci odszkodowanie, które zostało wypłacone.

§ 54 Suma ubezpieczenia

1. Suma ubezpieczenia określona jest w polisie lub certyfikacie ubezpieczeniowym.
2. Wprowadza się udział własny Ubezpieczonego w każdej szkodzie w wysokości 100 PLN.

§ 55 Obowiązki Ubezpieczonego

1. Ubezpieczony zobowiązany jest zawiadomić niezwłocznie najbliższą jednostkę policji, o wszelkich szkodach powstałych w wyniku przestępstwa, przedkładając listę utraconych lub uszkodzonych przedmiotów i uzyskać pisemny raport policji potwierdzający zgłoszenie. Ubezpieczony jest ponadto zobowiązany przedłożyć wyżej wymieniony raport do Europejskich.
2. Szkody powstałe w bagażu powierzonym do przewozu lub przechowania należy niezwłocznie zgłosić odpowiedniemu przewoźnikowi, przechowalni lub administracji i uzyskać pisemne potwierdzenie zgłoszenia. Ubezpieczony zobowiązany jest ponadto przedłożyć wyżej wymienione potwierdzenie do Europejskich. W razie wykrycia szkód ukrytych powstałych w czasie, gdy bagaż powierzony był przewoźnikowi, należy niezwłocznie po wykryciu szkód ukrytych, zachowując termin składania reklamacji, zażądać od przewoźnika przeprowadzenia oględzin i pisemnego potwierdzenia tego faktu, najpóźniej w ciągu 7 dni od daty stwierdzenia szkody.
3. Niedopełnienie któregokolwiek z obowiązków określonych powyżej w ust. 1-2 stanowi podstawę do odmowy wypłaty odszkodowania w całości lub części w zależności od tego, w jakim stopniu niedopełnienie obowiązków wpłynęło na ustalenie przyczyny wypadku, odpowiedzialności za szkodę bądź wysokości odszkodowania.

§ 56 Opóźnienia bagażu

1. Europejskie zwracają maksymalnie do wysokości 200 euro, koszty:
 - a) zakupu ubioru oraz koniecznych przyborów toaletowych w przypadku opóźnienia bagażu, jeżeli opóźnienie nadejścia bagażu przekracza 5 godzin,
 - b) wydatków na ubiór oraz konieczne przybory toaletowe, jeżeli odprawiony bagaż jest opóźniony w przypadku podróży do domu, zaś Ubezpieczony zamierza udać się w nową podróż służbową w ciągu 48 godzin po przyjeździe do domu.
2. W przypadku zgłaszania szkody z tytułu opóźnienia dostarczenia bagażu, Ubezpieczony zobowiązany jest przedłożyć oryginały rachunków za zakupione przedmioty oraz wystawione przez przewoźnika potwierdzenie wystąpienia i okres trwania opóźnienia dostarczenia bagażu.

H Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej

§ 57 Przedmiot ubezpieczenia

W granicach ochrony ubezpieczeniowej odszkodowanie jest wypłacane w przypadku zaistnienia odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczonego w życiu prywatnym za spowodowanie śmierci, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia (szkody osobowe) lub uszkodzenie lub zniszczenie mienia (szkody rzeczowe) wyrządzone osobom trzecim, do naprawienia których Ubezpieczony zobowiązany jest w myśl przepisów prawa.

§ 58 Zakres ochrony ubezpieczeniowej

1. Europejskie w ramach swej odpowiedzialności zobowiązują się do sprawdzenia zasadności roszczenia, wypłaty należnych odszkodowań w imieniu Ubezpieczonego oraz oddalenia roszczeń niezasadnych.

2. Wypłata odszkodowania następuje wyłącznie po uprzednim potwierdzeniu zasadności roszczenia przez Europejskie lub na podstawie prawomocnego wyroku sądu.

3. W przypadku sporu prawnego dotyczącego ustalenia odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczonego, Europejskie podejmą na własny koszt, kroki prawne działając w imieniu Ubezpieczonego.
4. Europejskie opłacą koszt wskazanego lub zaakceptowanego przez siebie obrońcy, występującego w imieniu Ubezpieczonego w toczącym się przeciwko niemu postępowaniu karnym w wyniku, którego Ubezpieczony może zostać pociągnięty do odpowiedzialności cywilnej za swe działania.
5. Europejskie nie odpowiadają za koszty wynikające z braku zgody Ubezpieczonego na zawarcie przez Europejskie ugody z poszkodowanym lub na zaspokojenie jego roszczeń.

§ 59 Suma ubezpieczenia

1. Suma gwarancyjna, na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia określona jest w polisie lub certyfikacie ubezpieczeniowym.
2. Suma gwarancyjna stanowi górną granicę odszkodowania, dla każdego zdarzenia, co do którego istnieje roszczenie, nawet jeżeli kilku Ubezpieczonych ponosi odpowiedzialność za wypłatę odszkodowania, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. W przypadku szkód rzeczowych w rozumieniu §50 górną granicą odpowiedzialności Europejskich jest 50% sumy gwarancyjnej wskazanej w polisie lub certyfikacie ubezpieczeniowym, a udział własny Ubezpieczonego w szkodach rzeczowych wynosi 200 euro.

§ 60 Obowiązki ubezpieczonego

1. Jeżeli zostało wszczęte wstępne śledztwo, wystosowano pozew lub nakaz zapłaty przeciwko Ubezpieczonemu, jest on zobowiązany niezwłocznie poinformować o tym Europejskie, również w sytuacji, gdy wypadek ubezpieczeniowy został zgłoszony wcześniej. Jeśli poszkodowany występuje z roszczeniem wobec Ubezpieczonego, Ubezpieczony zobowiązany jest w ciągu 7 dni od momentu uzyskania informacji o roszczeniu powiadomić o tym Europejskie.
2. Ubezpieczony jest zobowiązany użyć wszelkich dostępnych mu środków w celu zmniejszenia szkody oraz niedopuszczenia do zwiększenia jej rozmiarów. Zobowiązany jest on również umożliwić Europejskim dokonanie czynności niezbędnych w celu ustalenia okoliczności powstania szkody, zasadności i wysokości roszczenia. Obowiązkiem Ubezpieczonego jest współpraca z Europejskimi w zakresie wyjaśnienia okoliczności powstania szkody. Ubezpieczony zobowiązany jest ponadto dostarczyć Europejskim wyczerpujących i rzetelnych sprawozdań i opisów szkody. Ubezpieczony ma również obowiązek dostarczyć Europejskim, niezwłocznie po otrzymaniu, każdego wezwania, pozwu, wszelkich akt pozasądowych i dokumentów sądowych dotyczących wypadku ubezpieczeniowego.
3. Jeżeli przeciwko Ubezpieczonemu zostało wszczęte postępowanie wyjaśniające lub sądowe, jest on zobowiązany udzielić pełnomocnictwa do prowadzenia sprawy pełnomocnikowi wyznaczonemu lub wskazanemu przez Europejskie. W przypadku otrzymania nakazów zapłaty lub jakichkolwiek innych nakazów wystosowanych przez władze administracyjne ubezpieczony jest zobowiązany do wniesienia sprzeciwu bez oczekiwania na instrukcje Europejskich.
4. Ubezpieczony nie może potwierdzać swej odpowiedzialności ani akceptować jakiegokolwiek ugody bez zgody Europejskich. Działania podjęte przez Ubezpieczonego zmierzające do zaspokojenia osoby poszkodowanej, a w szczególności uznanie jego roszczeń lub zawarcie z nim ugody bez uzyskania pisemnej uprzedniej zgody Europejskich są bezskuteczne wobec Europejskich.
5. Zaspokojenie lub uznanie przez Ubezpieczonego

roszczenia osoby poszkodowanej bez wymaganej pisemnej zgody nie ma wpływu na odpowiedzialność Europejskich.

6. Europejskie jest uprawnione składać wyjaśnienia w imieniu Ubezpieczonego, potrzebne do złagodzenia lub obrony wysuniętych roszczeń.
7. W przypadku uzyskania przez Ubezpieczonego wskutek zmiany okoliczności lub zmiany regulacji prawnych, możliwości zmniejszenia lub zniesienia wypłacanego świadczenia Ubezpieczony zobowiązany jest do skorzystania z tego prawa i podjęcia wszelkich działań do tego zmierzających poprzez Europejskie.
8. Niedopełnienie któregokolwiek z obowiązków określonych powyżej w ust. 1-7 stanowi podstawę do odmowy wypłaty odszkodowania w całości lub części w zależności od tego, w jakim stopniu niedopełnienie obowiązków wpłynęło na ustalenie przyczyny wypadku, odpowiedzialności za szkodę bądź wysokości odszkodowania.

§ 61 Wyłączenia ochrony ubezpieczeniowej

1. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje żadnych odsetek, które narosły z powodu opóźnień Ubezpieczonego w wypełnianiu swoich obowiązków.
2. Zakres ochrony ubezpieczeniowej nie obejmuje szkód:
 - a) wyrządzonych przez Ubezpieczonego jego współpracownikom współuczestniczącym w podróży,
 - b) powstałych wskutek przeniesienia choroby przez Ubezpieczonego,
 - c) powstałych i spowodowanych wykonywaniem czynności zawodowych,
 - d) wyrządzonych przez zwierzęta, których Ubezpieczony jest właścicielem,
 - e) powstałych i spowodowanych posiadaniem, użytkowaniem lub prowadzeniem pojazdów mechanicznych, silnikowych urządzeń latających i pływających,
 - f) powstałych podczas polowań,
 - g) w mieniu, z którego ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu, użyczenia lub innej umowy odpłatnej,
 - h) w wartościach pieniężnych, dokumentach, zbiorach archiwalnych, filatelistycznych, numizmatycznych albo dziełach sztuki,
 - i) za które Ubezpieczony jest odpowiedzialny wskutek umownego przejęcia odpowiedzialności cywilnej osoby trzeciej albo wskutek rozszerzenia zakresu własnej odpowiedzialności cywilnej wynikającej z obowiązujących przepisów prawa.
3. Ponadto ochrona ubezpieczeniowa odpowiedzialności cywilnej nie obejmuje:
 - a) strat o charakterze czysto ekonomicznym, tzn. strat ekonomicznych, które nie pozostają w związku ze szkodami osobowymi lub rzeczowymi,
 - b) szkód, za które Ubezpieczony przyjął odpowiedzialność ponad obowiązujące przepisy prawa,
 - c) wydatków, które zostały poniesione z powodu faktu, iż statek lub statek powietrzny musiał zmienić trasę podróży wskutek obrażeń ciała odniesionych przez Ubezpieczonego.

I Porwanie (Kidnapping)

§ 62 Zakres ubezpieczenia

1. Jeżeli Ubezpieczony zostanie porwany w czasie podróży służbowej, Europejskie wypłacą rekompensatę oraz pokryje koszty podróży powrotnej do kraju zamieszkania Ubezpieczonego. Za porwanie uznaje się zdarzenie, kiedy porywacz pozbawia Ubezpieczonego wolności wbrew jego woli.
2. Rekompensata zostanie wypłacona w wysokości 100 euro za każdy dzień porwania, i może być wypłacona za okres maksymalnie 60 dni.
3. Europejskie zorganizują i pokryją koszty podróży powrotnej Ubezpieczonego do kraju zamieszkania do wysokości 2000 euro.
4. Europejskie mogą odmówić wypłaty odszkodowania, jeżeli zdarzenie było

spowodowane rażącym niedbalstwem Ubezpieczonego lub osób, za które ponosi on odpowiedzialność.

§ 63 Obowiązki Ubezpieczonego

1. Ubezpieczony musi powiadomić Centrum Alarmowe Europejskich natychmiast po odzyskaniu wolności.
2. Ubezpieczony musi przedstawić Ubezpieczycielowi raport o zdarzeniu sporządzony przez odpowiednie służby.

J Ochrona ubezpieczeniowa w strefie wojny/wysokiego ryzyka

§ 64 Definicja

Terminy „strefa wojny” (war zone)/„strefa wysokiego ryzyka” (risk zone) odnoszą się do obszarów, gdzie panują: wojna, warunki zbliżone do wojennych, rewolucja, rozruchy społeczne, zamieszki, terror oraz podobne albo też obszary dotknięte przez klęski żywiołowe, trzęsienie ziemi lub osunięcie się ziemi - w zależności od rozmiaru lub intensywności zjawisk. Do „stref wysokiego ryzyka” mogą być zaliczone również obszary, w których panują wszelkiego rodzaju epidemie.

§ 65 Klasyfikacja stref ryzyka

Aktualna lista stref wojny (war zone) oraz stref wysokiego ryzyka (risk zone) publikowana jest na stronie internetowej: www.vip-online.com. Ubezpieczony zobowiązany jest regularnie sprawdzać tę listę i być na bieżąco poinformowanym, które kraje są zakwalifikowane jako „strefy wojny” (war zone), czy też „strefy wysokiego ryzyka” (risk zone).

§ 66 Zakres ubezpieczenia

W przypadku podróży do, czy też pozostawania na obszarze stref wojny (war zone) lub stref wysokiego ryzyka (risk zone), ochrona ubezpieczeniowa ma zastosowanie wyłącznie według warunków określonych poniżej:

1. Podróż do strefy wojny (war zone)/strefy wysokiego ryzyka (risk zone).
 - a) Ochrona ubezpieczeniowa będzie miała zastosowanie tylko wtedy, jeżeli Ubezpieczający/Ubezpieczony poinformował Europejskie o intencji odbycia podróży do strefy wojny (war zone)/strefy wysokiego ryzyka (risk zone), opłacił dodatkową składkę i uzyskał od Europejskich potwierdzenie udzielenia ochrony ubezpieczeniowej w trakcie takiej podróży. Europejskie zastrzegają sobie prawo do odmowy udzielenia ochrony, jeżeli ryzyko dotyczące proponowanego obszaru jest zbyt wysokie.
 - b) Jeżeli ochrona ubezpieczeniowa zostanie przyznana, zakres, ograniczenia oraz maksymalna kwota odszkodowania, które będą miały zastosowanie określone są następująco:
 - w odniesieniu do kosztów leczenia, zgodnie z zapisami Sekcji A - w granicach sumy ubezpieczenia;
 - w odniesieniu do ubezpieczenia assistance (Sekcja B) zakres ochrony ubezpieczeniowej zostaje ograniczony do paragrafów nr 26-29 (assistance medyczne);
 - w odniesieniu do ubezpieczenia następstw nieszczęśliwego wypadku, zgodnie z zapisami Sekcji C - w granicach sumy ubezpieczenia;
 - w odniesieniu do ochrony ubezpieczeniowej bagażu, zgodnie z zapisami Sekcji G, mają zastosowanie następujące wyłączenia/ograniczenia:
 - maksymalna kwota wypłacanego odszkodowania wynosi 50% sumy ubezpieczenia określonej w polisie lub certyfikacie ubezpieczeniowym.
2. Jeżeli obszar, gdzie przebywa Ubezpieczony zostanie zakwalifikowany jako „strefa wojny” (war zone)/„strefa wysokiego ryzyka” (risk zone). Jeżeli dany obszar, w czasie, gdy Ubezpieczony już w nim przebywa, zostanie zakwalifikowany jako strefa wojny (war zone)/strefa wysokiego ryzyka (risk zone), warunki ubezpieczenia, które obowiązywały wcześniej pozostaną w mocy przez

okres 14 dni, od dnia, gdy obszar ten został zakwalifikowany jako strefa wojny (war zone) lub strefa wysokiego ryzyka (risk zone). Podczas tego okresu, należy skontaktować się z Europejskimi, zaś Ubezpieczony może:

- opuścić wspomniany obszar;
- lub, jeżeli Europejskie udzielią zgody, zakupić ubezpieczenie dla strefy wojny (war zone) lub strefy wysokiego ryzyka (risk zone), zgodnie z zapisami ust. 1 powyżej.

§ 67 Wyłączenia odpowiedzialności

1. Ubezpieczenie nie ma zastosowania w zakresie szkód, które powstają, gdy Ubezpieczony bierze udział w wojnie, w walce w warunkach zbliżonych do wojny, rewolucji, rozruchach społecznych, zamieszkach lub też innych podobnych niepokojach, albo też przyjął na siebie zadania, związane z powyższymi, jako działający w kompetencjach reportera, fotoreportera lub podobnych.
2. Wszelkie działania związane z transportem i repatriacją będą podjęte niezwłocznie jedynie w przypadku, w którym będzie pozwalała na to sytuacja w strefie wojny (war zone) lub w strefie wysokiego ryzyka (risk zone).

Niniejsze Ogólne Warunki Ubezpieczenia wchodzi w życie na mocy uchwały Zarządu nr 02/GIC/2010 z dnia 03.11.2010r. i mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od 15.11.2010 r.

Podpisy Zarządu

Prezes Zarządu
Richard Bader

Członek Zarządu
Torsten Haase

Przykładowe sumy ubezpieczenia Corporate Travel w zależności od wariantu.

1. Zakres ubezpieczenia może obejmować:

ZAKRES UBEZPIECZENIA	SUMY UBEZPIECZENIA
Koszty leczenia i transportu:	od 10 000 € do 150 000 €
- koszty hospitalizacji	do wysokości sumy ubezpieczenia
- leczenie ambulatoryjne	do wysokości sumy ubezpieczenia
- leczenie stomatologiczne	500 €
- naprawa lub zakupu okularów lub protez	TAK
- transport i repatriacja	do wysokości sumy ubezpieczenia KL
- koszt zakupu trumny	bez limitu
- pomoc psychologiczna	1,000 €
ASSISTANCE:	
Gwarancja pokrycia kosztów leczenia	do wysokości sumy ubezpieczenia
Koszty zakwaterowania osoby towarzyszącej	100 € dla 1 osoby za 1 dzień, max 7 dni, plus koszty transportu
Koszty zakwaterowania i transportu osoby wezwanej	100 € dla 1 osoby za 1 dzień, max 7 dni, plus koszty transportu
Organizacja transportu ubezpieczonego	do wysokości sumy ubezpieczenia
Zagubienie środków płatniczych, dokumentów, bagażu - pomoc finansowa	do 300 € pożyczki zwrotnej
Zastępstwo kierowcy	500 €
Pomoc prawna	1,500 €
Pożyczka na kaucję	10,000 €
Opóźnienie lotu	200 € (opóźnienie powyżej 5 h)
Opóźnienie podróży	200 € (opóźnienie powyżej 5 h)
Zmiana rezerwacji lotu	200 €
Dostarczenie leków	TAK
Powiadomienie rodziny	TAK
Portal VIP Online	TAK
Ubezpieczenie kosztów ratownictwa i poszukiwań	7,000 €
Ubezpieczenie Następstw Nieszczęśliwych Wypadków - uszczerbek na zdrowiu	od 15 000 PLN do 100 000 PLN
Ubezpieczenie Następstw Nieszczęśliwych Wypadków - śmierć	od 15 000 PLN do 100 000 PLN
Ubezpieczenie bagażu podróжного	od 1 000 PLN do 8 000 PLN
Ubezpieczenie opóźnienia bagażu	200 € (opóźnienie powyżej 5 h)
Ubezpieczenie kosztów podróży osoby zastępującej	od 1 000 € do 3 000 €
Ubezpieczenie kosztów rezygnacji/przerwania podróży	od 10 000 PLN do 40 000 PLN
Ubezpieczenie odpowiedzialności w życiu prywatnym za szkody na osobie	od 50 000 € do 200 000 €
Ubezpieczenie odpowiedzialności w życiu prywatnym za szkody w mieniu	od 25 000 € do 100 000 €
RYZYKA DODATKOWE:	
Wykonywanie pracy fizycznej	TAK
Następstwa chorób przewlekłych	TAK
Strefy wojny/wysokiego ryzyka	TAK
Porwanie (kidnapping)	TAK
Uprawianie sportów wysokiego ryzyka	TAK
Wyczynowe uprawianie sportów	TAK